

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 29. august 2022

Sak

2022/0623 Familiekanalens Venner – org.nr. 924 750 421 – klage over vedtak om utestengelse fra Grasrotandelen

Til stede: Leder Martin Hennig, medlem Shabneet K. Bains og medlem Elisabet Ekberg

Sakens bakgrunn

Lotteritilsynet sendte 14. desember 2020 melding til Familiekanalens Venner (klager) om tilsyn og forhåndsvarsel om utestenging fra Grasrotandelen. I forhåndsvarslet vurderte tilsynet at klagers grasrotmidler blir brukt eller har til hensikt å bli brukt i Familiekanalens drift og virksomhet. Klager sendte 17. januar og 25. mai 2021 innsigelse mot tilsynets varslede vedtak. Tilsynet fattet vedtak 25. juni 2021 om utestengelse fra Grasrotandelen i fem år, med den begrunnelse at klagers grasrotmidler ikke oppfyller kravet om at grasrotmidlene skal brukes til egen frivillig virksomhet og ikke nyttes til aktivitet i enheter som ikke fyller vilkårene for deltakelse i Grasrotandelen. Opptjente midler fra september 2020 blir også holdt tilbake for utbetaling, og overført til Norsk Tippings overskudd.

Klager påklaget vedtaket 18. juli 2021. Klager viser til at Familiekanalen ble utestengt fra Grasrotandelen fordi organisasjonen hadde virksomhet utenfor lokalt eller regionalt nivå, og at organisasjonen bisto familier over hele landet. Ifølge klager stemmer ikke dette, da det er Rune Fardal som utfører denne bistanden. Klager hevder også at klagers formål er å støtte Familiekanalen, uten at grasrotmidlene går til den daglige driften, og at det ikke finnes hjemmel for å utestenge klager fra Grasrotandelen for slik støtte. Lotteritilsynet har ifølge klager ikke grunnlag for å hevde at klagers grasrotmidler vil bli brukt i Familiekanalen. Klager anfører også at det foreligger usaklig forskjellsbehandling, brudd på kravet om likhet for loven i Grunnloven § 98, brudd på FNs verdenserklæring om menneskerettigheter art. 7 og Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 14. Klager begrunner dette med at Sykehusklovnene og andre organisasjoner har aktivitet over hele Norge, uten at disse etter påpekning fra klager har blitt utestengt fra Grasrotandelen.

Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 29. mars 2022 til Lotterinemnda for behandling.

Klager sendte 11. april 2022 merknader til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

Det rettslige grunnlaget

Det rettslige grunnlaget er forskrift 15. desember 2017 nr. 2136 om grasrotandel (forskriften), jf. lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill (pengespilloven).

Det følger av forskriften § 9 første ledd bokstav a at «[l]otteri- og stiftelsestilsynet kan vedta at en enhet skal miste retten til å delta i Grasrotandelen i inntil fem år dersom tilsynet finner at enheten ikke kan godtgjøre at vilkårene i denne forskriften er oppfylt».

Formålet med Grasrotandelen er å «fremme frivillig aktivitet på lokalt eller regionalt nivå og grasrotmidler skal brukes på egen frivillig virksomhet i tråd med grasrotmottakers vedtekter og formål», jf. forskriften § 1.

Etter forskriften § 5 andre ledd skal Grasrotandelen ikke nyttes til aktivitet i enheter som ikke fyller vilkårene for deltakelse i Grasrotandelen.

Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

Familiekanalens Venner sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 25. juni 2021 om utestengelse fra Grasrotandelen.

Lotteritilsynet har i innstillingen vist til at klagefristen er oversittet, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 29. Tilsynet har likevel realitetsbehandlet klagen, da klagefristen utgikk på en lørdag og klagen er datert med påfølgende virkedag etter klagefristens utløp. Lotterinemnda har ingen innvendinger til dette.

Etter Lotterinemndas syn må forskriften § 1, sammenholdt med forskriften § 5 forstås slik at det er et vilkår for deltakelse i Grasrotandelen at grasrotmidlene kun skal brukes på egen frivillig virksomhet og ikke nyttes til aktivitet i enheter som ikke fyller vilkårene i forskriften. Dersom klager ikke kan godtgjøre at vilkårene er oppfylt, kan Lotteritilsynet vedta å utestenge organisasjonen fra deltakelse i Grasrotandelen i inntil 5 år, jf. forskriften § 9 første ledd bokstav a.

Det følger av klagers vedtekter § 2 at «[f]oreningen har til formål å støtte Familiekanalen». Familiekanalen oppfyller ikke vilkårene i forskriften for å kunne delta i Grasrotandelen. Lotteritilsynet fattet vedtak 12. februar 2020 om å slette Familiekanalen fra Grasrotandelen, med den begrunnelse at Familiekanalens aktivitet ikke kunne anses som lokalt eller regionalt avgrenset. Lotterinemnda opprettholdt tilsynets vedtak 2. september 2020 i sak 2020/208. Familiekanalens Venner ble opprettet 1. mars 2020.

Klagers vedtekter har ikke bestemmelser som angir at klagers grasrotmidler kun skal brukes på egen frivillig virksomhet, og klager har heller ikke på annen måte

dokumentert at dette er tilfellet. Slik vedtektene er utformet, vil klagers grasrotmidler kunne nyttes til aktivitet i Familiekanalen. Klagers Facebook-innlegg om at grasrotgivere må velge klager som grasrotmottaker hvis de vil støtte Familiekanalen med grasrotmidler, underbygger at klagers grasrotmidler er ment å nyttes til aktivitet i Familiekanalen. Lotterinemnda bemerker at selv om klager har anført at grasrotmidlene ikke skal nyttes til slik aktivitet og det ikke er disponert grasrotmidler fra klagers konto, må nemnda foreta en helhetsvurdering, der vedtektene og annen skriftlig dokumentasjon særlig vektlegges. Ut fra vedtektene og de fremlagte utskriftene fra Facebook, kan ikke nemnda se at klager har godtgjort at grasrotmidlene kun skal brukes på egen frivillig virksomhet og ikke nyttes til aktivitet i enheter som ikke fyller vilkårene for deltakelse i Grasrotandelen. Etter nemndas oppfatning fremstår det som om hensikten med klagers deltakelse i Grasrotandelen er å sørge for at Familiekanalen fortsatt kan få grasrotmidler. Nemnda har derfor kommet til at klager ikke har godtgjort at vilkårene i forskriften er oppfylt, jf. forskriften § 9 første ledd bokstav a.

Klager har anført at Lotteritilsynets vedtak er i strid med legalitetsprinsippet som er nedfelt i Grunnloven § 113 første ledd. Ifølge klager er vedtaket om utestengelse fra deltakelse i Grasrotandelen et inngrep uten hjemmel i lov. Tilsynet kan ifølge klager ikke utestenge organisasjonen fra deltakelse i Grasrotandelen på grunnlag av en eventuell hypotetisk antakelse om mulig brudd på forskriften i fremtiden. Som vist ovenfor har Lotteritilsynet hjemmel til å utestenge enheter som ikke kan godtgjøre at vilkårene i forskriften er oppfylt, jf. forskriften § 9 første ledd bokstav a. Forskriften er fastsatt ved kgl.res. 15. desember 2017 med hjemmel i lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. (pengespilloven) § 10.

Klager har videre, med henvisning til Grunnloven § 98, FNs verdenserklæring om menneskerettigheter art. 7, Internasjonal konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) art. 26 og EMK art. 14, anført at det foreligger usaklig forskjellsbehandling. Klager viser til at Fullriggeren Sørlandets Venner, Statsråd Lehmkuhls Venner og Sykehusklovnene mottar grasrotmidler uten at disse oppfyller vilkårene i forskriften.

Lotterinemnda bemerker at nemnda foretar en konkret vurdering av den påklagde saken, og at Lotteritilsynets vurdering i enkeltsaker ikke er bindende for nemndas tolkning av forskriften eller vurderingen av saken. Det må i den enkelte sak utføres en konkret vurdering, og utfallet vil bero på om forskriftens krav er oppfylt. Nemnda bemerker i denne forbindelse at tilsynet har opprettet et tilsyn med Sykehusklovnene for å avdekke om det er forhold som kan ha betydning for denne organisasjonens rett til å motta grasrotmidler. Anførselen fører med dette ikke frem.

Klager anfører videre at klager blir straffet i strid med Grunnloven § 96 første ledd og EMK. art. 7, uten at det er begått noe lovbrudd og uten at det er avsagt dom. Nemnda understreker at deltakelse i Grasrotandelen er et gode og at vedtak om å utestenge klager fra Grasrotandelen ikke kan anses som straff i Grunnlovens eller EMKs forstand.

Videre har klager anført at det foreligger brudd på forvaltningsloven § 11 a ved at klager har purret på Lotteritilsynet flere ganger, uten at saken er oversendt Lotterinemnda for behandling. Et forvaltningsorgan skal forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold, jf. forvaltningsloven § 11 a. Hva som i det enkelte tilfellet vil være forsvarlig saksbehandlingstid, varierer med sakens art og omfang, tilgjengelige ressurser mv., jf. Ot.prp. nr. 75 (1993-1994) s. 22. Nemnda vil bemerke at tilsynet har en stor arbeidsbelastning som følge av at de mottar en rekke søknader på flere ordninger med bestemte utbetalingsfrister. Dette kan i enkelte tilfeller medføre lang saksbehandlingstid. Nemnda understreker uansett at en eventuell saksbehandlingsfeil grunnet lang saksbehandlingstid, ikke kan medføre at tilsynets vedtak er ugyldig, da det ikke er grunn til å regne med at feilen kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41. Denne anførselen kan heller ikke føre frem.

Til klagers anførsel om at Lotteritilsynet har brutt veiledningsplikten, understreker Lotterinemnda at forvaltningsorganets veiledningsplikt kun gjelder ved pågående saker eller når en person spør om sine rettigheter og plikter i et konkret forhold som har aktuell interesse for ham, jf. forvaltningsloven § 11 andre ledd og tredje ledd. Omfanget av veiledningen må tilpasses det enkelte forvaltningsorgans situasjon og kapasitet til å påta seg slik virksomhet, jf. Ot.prp. nr. 75 (1993-1994) s. 18. Etter nemndas syn har klager ved forhåndsvarsel datert 14. desember 2020 fått tilstrekkelig informasjon til å ivareta sin rettssikkerhet. Dersom klager tar kontakt med tilsynet, vil tilsynet kunne gi veiledning om hvordan klager kan oppfylle kravene i lov og forskrift. Nemnda kan ikke se at det foreligger brudd på veiledningsplikten.

Klager har også anført at klageinstansen ikke har påsett at saken er så godt opplyst som mulig, jf. forvaltningsloven § 33 siste ledd og § 17. Lotterinemnda er klageinstans, og nemnda forstår anførselen slik at den gjelder Lotteritilsynets behandling av klagen. Til dette vil nemnda bemerke at det er klager som må godtgjøre at vilkårene i forskriften er oppfylt, jf. forskriften § 9 første ledd bokstav a. Klager har gitt utfyllende kommentarer til forhåndsvarslet og vedtaket. Nemnda kan med dette ikke se at det er behov for ytterligere opplysning av saken. Det foreligger dermed ikke brudd på utredningsplikten i forvaltningsloven § 17 første ledd eller § 33 siste ledd.

Klagen kan med dette ikke føre frem, og Lotterinemnda opprettholder Lotteritilsynets vedtak om at Familiekanalens Venner mister retten til å delta i Grasrotandelen i fem år.

Konklusjon

Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at tilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.